

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»

Кафедра менеджменту та економіки

“Облік і оподаткування” [Текст]: Методичні рекомендації до виконання
практичної роботи з дисципліни для студентів спеціальності 073 “Менеджмент”. –
Київ. – с.

Розробник: к.е.н., ст. викладач кафедри менеджменту та економіки Приймак
Н. В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ:

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Укладач:
к.е.н., ст. викладач

Н. В. Приймак

Обговорено та схвалено на засіданні
кафедри менеджменту та економіки,

протокол № 9 від 14.09.2021 р.
Завідувач _____ Ю. Ремига

Київ – 2021

ВСТУП

За роки незалежності України була зроблена велика робота з розвитку і вдосконалення як системи бухгалтерського обліку так і оподаткування суб'єктів господарювання. Це стосується як інститутів, відповідальних за обчислення, стягнення і розподіл податків, так і нормативно-правової бази з бухгалтерського обліку та оподаткування.

Роль бухгалтерського обліку в цих інтересах зводиться до формування якісної інформації про систему оподаткування суб'єкта господарювання і використання доходів на сплату податкових платежів.

Збалансовані рішення щодо ефективного розвитку підприємства повинні базуватися на таких наукових принципах і положеннях, які б враховували як потреби суб'єктів бухгалтерського обліку та оподаткування в ринкових умовах господарювання, так і державні інтереси.

Створення та функціонування підприємств, що відносяться до різних видів економічної діяльності вимагає і відповідних знань та навиків щодо специфіки бухгалтерського обліку та оподаткування. Тому навчальна дисципліна «Облік і оподаткування» є важливою для підготовки бакалаврів за напрямом «Менеджмент».

Метою дисципліни є надання студентам необхідних теоретичних основ, методичних рекомендацій і практичних навичок щодо ведення і організації бухгалтерського обліку, а також порядку ведення податкового обліку та складання податкової звітності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- економічну сутність бухгалтерського обліку, його структуру та методи ведення;
- економічну сутність оподаткування як складової частини державного регулювання економіки;
- методику нарахування податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, терміни їх сплати;
- права, обов'язки та відповідальність посадових осіб, діяльність яких перевіряється;
- методику підготовки та порядок подання облікової інформації для звітності з питань розрахунків по податкам і зборам;
- теоретико-методичні підходи до проведення податкового планування та оптимізації оподаткування суб'єкта господарювання.

уміти:

- визначати об'єкти бухгалтерського обліку і оподаткування;
- скласти основні види податкової звітності;
- використовувати облікові дані для планування та контролю діяльності підприємства, інтерпретувати інформацію залежно від характеру та сутності управлінських рішень, що приймаються на її основі.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ І ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

Тема 1. Бухгалтерський облік у системі управління суб'єктом господарювання

Мета: засвоїти теоретичні основи бухгалтерського обліку, облікову термінологію, сутність нормативно-правових документів з регулювання облікових питань та усвідомити місце бухгалтерського обліку в системі менеджменту підприємства.

Питання для контролю знань:

1. В чому полягає сутність бухгалтерського обліку?
2. Яке значення відіграє бухгалтерський облік в системі управління підприємством?
3. Які існують функції бухгалтерського обліку? Поясніть їх сутність.
4. В чому полягають відмінності між фінансовим та управлінським обліком?
5. Назвіть приклади зовнішніх та внутрішніх користувачів облікової інформації?
6. Які нормативно-правові акти здійснюють регулювання бухгалтерського обліку в Україні?

Поняття та терміни для обговорення: бухгалтерський облік, фінансовий облік, управлінський облік, П(С)БО, МСБО, МСФЗ, Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність", користувачі бухгалтерського обліку.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Що розуміється під господарським обліком?

- а) система спостереження, збору, вимірювання, реєстрації, обробки, передачі інформації про господарську діяльність, яка необхідна для управління зальним виробництвом;
- б) управління окремими господарськими процесами на базі одержаної певної облікової документації;
- в) господарський облік – це бухгалтерський облік.

2. Функції управління в організації реалізуються за допомогою інформації, що отримана в системі:

- а) бухгалтерського обліку;
- б) статистичного обліку;
- в) оперативного обліку.

3. Які виділені ознаки визначають пріоритет бухгалтерського обліку перед іншими видами обліку?

- а) суцільна реєстрація фактів господарських процесів;
- б) документальне оформлення економічних подій;
- в) певне спостереження за господарськими процесами, їх документальне оформлення і періодичне підтвердження достовірності одержаної інформації специфічними прийомками (наприклад, інвентаризація).

4. Назвіть склад внутрішніх користувачів, які мають прямий фінансовий

інтерес до облікової інформації конкретної організації:

- а) депозитарії;
- б) аудиторські фірми;
- в) дієсні або потенційні інвестори, банки, поставщики основних засобів і виробничих запасів і інші кредитори.

5. На які види поділяється вся облікова інформація?

- а) оперативна і бухгалтерська;
 - б) бухгалтерська і статистична;
 - в) бухгалтерська, оперативна, статистична.
6. На якому виді господарського обліку формується управлінський облік?
- а) бухгалтерському і статистичному;
 - б) бухгалтерському і оперативному;
 - в) бухгалтерському.

7. Вкажіть склад користувачів облікової інформації з прямим фінансовим інтересом:

- а) податкові органи, казначейство, контроль-ревізійне управління України, аудиторські фірми, органи планування економіки і ін. користувачі;
- б) аудиторські фірми, арбітраж, громадські професійні організації бухгалтерів і аудиторів, органи статистики, брокери, дилери, фондові біржі;
- в) податкова служба, органи статистики.

8. Вкажіть етапи бухгалтерського обліку в послідовному формування облікової інформації:

- а) спостереження за економічними подіями, їх вимірювання та реєстрація з метою прийняття управлінських рішень;
- б) вимірювання фактів господарського життя на стадії їх спостереження з метою прийняття управлінських рішень;
- в) реєстрація економічних подій в процесі їх здійснення у відповідних одиницях вимірювання.

9. Які вимірюнки використовуються в бухгалтерському обліку?

- а) трудові та грошові;
- б) натуральні, натурально-умовні, трудові та грошові;
- в) натуральні і грошові.

10. Основні завдання, що стоять перед бухгалтерським обліком:

- а) контроль за ефективним використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, виходячи із встановлених норм та нормативів;
- б) формування повної і достовірної інформації про діяльність підприємства і його майновий стан, забезпечення інформації внутрішнім і зовнішнім користувачам про використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів і контроль по попереджено негативних результатів господарської діяльності організації, а також виявлення внутрішньогосподарських резервів забезпечення її фінансової стійкості;
- в) формування системи показників фінансово-господарської діяльності організації, що відповідають цілям зацікавлених користувачів.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміна (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення термінів з бухгалтерського обліку	
Термін	Визначення
1. Управлінський (внутрішньогосподарський) облік	А. Проміжок часу між придбанням запасів для провадження діяльності і отриманням грошей та їх еквівалентів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг.
2. Принцип	Б. Дія або подія, яка викликає зміни в структурі активів, зобов'язань та власному капіталі підприємства.
3. Господарська операція	В. Система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством.
4. Операційний цикл	Г. Правильно, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.
5. Національне положення (стандарт) обліку	Д. Прийняті Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку документи, якими визначено порядок складання фінансової звітності.
6. Міжнародні стандарти фінансової звітності	Ж. Процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.
7. Бухгалтерський облік	З. Нормативно-правовий акт, затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам.

Завдання 2.

Визначити користувачів облікової інформації (табл. 2).

Таблиця 2

Користувачі облікової інформації		
Користувачі 1	Внутрішні 2	Зовнішні 3
Покупці		
Постачальники		
Інвестори		
Керівники підприємства		
Менеджери підприємства		
Керівники відділу закупівель підприємства		
Керівники маркетингового відділу		
Представники банківської установи		
Інспектори державної податкової адміністрації		
Керівники фінансового відділу підприємства		

Користувачі	Внутрішні	Зовнішні
1	2	3
Заступник директора		
Інспектори відділу підприємства		

Завдання 3.

Порівняти фінансовий та управлінський облік та сформулювати висновок щодо місця бухгалтерського обліку в системі управління. Відповідь оформити у табл. 3.

Таблиця 3

Основні характеристики	Фінансовий облік	Управлінський облік
1. Об'єкт заохоти ведення		
2. Мета обліку		
3. Користувачі інформації		
4. Спрямованість у часі		
5. Види витрат		
6. Ступінь точності інформації		
7. Об'єкт звітності		
8. Ступінь відповідальності		
9. Періодичність подання звітності		
10. Ступінь відкритості інформації, яка міститься у звітності		

Завдання 4.

Ознайомитися з основними нормативно-правовими документами, що здійснюють регулювання бухгалтерського обліку в Україні. На основі проведеного аналізу зробити загальний висновок щодо їх змістового наповнення та результати оформити письмово у табл. 4.

Таблиця 4

Характеристика нормативно-правового забезпечення щодо бухгалтерського обліку в Україні

Нормативно-правовий документ	Суттєва характеристика
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку	
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (загальний висновок по дочірнім стандартам)	
Міжнародні стандарти фінансової звітності (загальний висновок по дочірнім стандартам)	

Тема 2. Предмет, об'єкт та принципи бухгалтерського обліку

Мета: засвоїти теоретичні основи щодо предмету бухгалтерського обліку, здобути навички використання принципів бухгалтерського обліку та навчитися ґрунтувати ресурси підприємства та джерел їх утворення.

Питання для контролю знань:

1. Що є предметом бухгалтерського обліку?
2. Які основні об'єкти бухгалтерського обліку?
3. Що є активними підприємствами? Яка їх класифікація?
4. Що є зобов'язаннями підприємства? Яка їх класифікація?
5. Що є власним капіталом підприємства? Які його види?
6. Який взаємозв'язок між активами, зобов'язаннями і власним капіталом при їх ґрунтуванні? Чим це пояснюється?
7. Які принципи бухгалтерського обліку?

Поняття та терміни для обговорення: предмет бухгалтерського обліку, об'єкт, активи підприємства, зобов'язання, власний капітал, принципи бухгалтерського обліку.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Визначити, яка з наведених груп об'єктів обліку належить до необоротних активів:

- а) товари, транспортні засоби, право володіння землею, машини та обладнання, акції;
- б) будинки та споруди, транспортні засоби, капітальні інвестиції, програмне забезпечення, право володіння землею;
- в) програмне забезпечення, будинки та споруди, потіткові кошти, транспортні засоби, машини та обладнання;
- г) право володіння землею, капітальні інвестиції, транспортні засоби, заборгованість підзвітних осіб, машини та обладнання.

2. Визначити, яка з наведених груп об'єктів обліку належить до оборотних активів:

- а) матеріали, запасні частини, паливо, прибутки, незвершене виробництво;
- б) запасні частини, паливо, потіткові кошти, кредити банку, товари;
- в) готівка в касі, заборгованість підзвітних осіб, капітальні інвестиції, товари на складі, потітковий рахунок;
- г) товари на складі, готівка в касі, заборгованість підзвітних осіб, потітковий рахунок.

3. Визначити, яка з наведених груп об'єктів обліку належить до зобов'язань:

- а) векселі видані, розрахунки з оплати праці, паливо, прибутки, незвершене виробництво;
- б) товари, розрахунки за страхуванням, дохід від реалізації, розрахунки з постачальниками, розрахунки за податками;
- в) розрахунки за податками, векселі видані, прибутки, кредити банку, розрахунки з оплати праці;
- г) кредити банку, розрахунки за страхуванням, векселі видані, розрахунки з оплати праці, зобов'язання за обліганнями.

4. Яке з тверджень є неправильним?

- а) активи – це ресурси, використанні яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому;

- б) активи – це ресурси, що контролюються;
- в) активи – це ресурси підприємства, що є результатом минулих подій;
- г) активи – це ресурси, що прийняті підприємством на відповідальне зберігання в результаті минулих подій.

5. Принципи обачності передбачає застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, що повинні запобігати:

- а) завищеною оцінкою зобов'язань та витрат і заниженою оцінкою активів і доходів підприємства;
- б) заниженою оцінкою зобов'язань та витрат і завищеною оцінкою активів і доходів підприємства;
- в) заниженою оцінкою зобов'язань та доходів і завищеною оцінкою активів і витрат підприємства;
- г) завищеною оцінкою зобов'язань та доходів і заниженою оцінкою активів і витрат підприємства.

6. Операційний цикл – це:

- а) проміжок часу між придбанням запасів та реалізацією виробленої з них продукції або товарів і послуг;
- б) проміжок часу між моментом відвантаження та моментом оплати реалізованої продукції (товарів, послуг);
- в) проміжок часу між придбанням запасів та отримання коштів від реалізації виробленої з них продукції (товарів, послуг);
- г) проміжок часу між моментом завершення виробництва (придбання) та моментом реалізації продукції (товарів, послуг).

7. Вказівть, за якими принципом первинна вартість товарів включає: суму, сплачену постачальником, вартість транспортних витрат на завезення товарів, інших витрат, пов'язаних із придбанням товарів:

- а) історичної собівартості;
- б) повноти;
- в) превалювання сутності над формою;
- г) автономності.

8. Вказівть, за яким принципом заборгованість товариства з обмеженою відповідальністю не може бути поташена за рахунок власних коштів засновників:

- а) нарахування та відповідності доходів і витрат;
- б) автономності;
- в) превалювання сутності над формою;
- г) історичної собівартості.

9. Принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності:

- а) повноти, безперервності, обачності, повного висвітлення;
- б) автономності, зрозумілості, порівнянності;
- в) дохідливості, правдивості, обачності;
- г) періодичності, якості, своєчасності.

10. Розмір власного капіталу відображають:

- а) у першому розділі активу балансу;
- б) у першому розділі пасиву балансу;

- в) у другому розділі пасиву балансу;
- г) у першій статті пасиву балансу.

11. В активі балансу згруповано:

- а) ресурси;
- б) джерела формування ресурсів;
- в) господарські процеси;
- г) господарські операції.

12. У пасиві балансу згруповані:

- а) ресурси;
- б) джерела формування ресурсів;
- в) результати господарської діяльності;
- г) витрати підприємства.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Набути навички використання принципів бухгалтерського обліку. Знайти відповідні визначення для кожного наведеного принципу (табл. 1).

Таблиця 1

Термін	Відповідь	Принципи бухгалтерського обліку
1. <i>Повне висвітлення</i>		А. Кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства
2. <i>Автономність</i>		Б. Постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики.
3. <i>Повнота</i>		В. Оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі
4. <i>Безперервність</i>		Г. Операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми
5. <i>Нарахування та відповідності доходів та витрат</i>		Д. Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі
6. <i>Превалювання сутності над формою</i>		Ж. Для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів
7. <i>Єдиний грошовий вицїрник</i>		З. Вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці

БСБОТО

Таблица 2

Термін	Відомість	Визначення
1. Задєзначення		А. Ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому
2. Довгосирокові зобов'язання		В. Частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань
3. Активи		В. Заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, приведе до зменшення ресурсів підприємства, що відносять в собі економічні вигоди
4. Оборотні активи		Г. Всі зобов'язання, поточними зобов'язаннями які не є
5. Необоротні активи		Д. Зобов'язання з невизначеним строком або часом погашення на дату балансу
6. Висхідні капітали		Ж. Гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу
7. Зобов'язання		З. Зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу
8. Поточні зобов'язання		К. Всі активи, що не є оборотними

1000

Набуті навички групування активів, зобов'язань та власного капіталу підприємства. Використовуючи форму табл. 3, згрупувати ресурси підприємства (дані доданося окремо перед заняттям), групуючись на приватності їх утримання.

Таблица 3

doi:10.1017/S0022292412001917

[illegible]

Заповнити табл. 4 використовуючи дані (дані надаються перед практичним заняттям) та здійснити групування:

- 1) ресурсів підприємства за ознаками цільового призначення;
- 2) джерел утворення ресурсів підприємства за ознаками виду.

Таблиця 4

Групування майна, ресурсів, за цільовим призначенням

[illegible]

АКТИВИ	Сума	ПАСИВИ	Сума
3.2 Кошти в розрахунках			
Р.430М Кошти в розрахунках:			
3.3 Інші предмети об'єкту (матеріальні цінності)			
Р.430М Інші предмети об'єкту:		Р.430М Зобов'язання за домовленістю сторін:	
Р.430М Засоби (Предмети)		Р.430М Задручені Кошти	
Об'єкту (Об'єкту):		(зобов'язання):	
ВСЬОГО АКТИВИ		ВСЬОГО ПАСИВИ	

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

Тема 3. Методичні прийоми бухгалтерського обліку.

Мета: набуття практичних навички з використання методів бухгалтерського обліку, зокрема набуття практичних навичок зі складання балансу (звіту про фінансовий стан), навчитися використовувати метод подвійного запису та відображати господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку, оцінювати особливості документації та інвентаризації.

Питання для контролю знань:

1. Що являє собою рахунок бухгалтерського обліку? Яке призначення і побудова рахунків?
2. Характеристика активних та пасивних рахунків.
3. Що являють собою синтетичні та аналітичні рахунки?
4. Яким чином здійснюється узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку та звірення даних синтетичного та аналітичного обліку?
5. Яка класифікація рахунків за економічним змістом?
6. Що являє собою баланс (звіт про фінансовий стан)?
7. Основні вимоги до складання первинних документів.
8. Яким порядком перевірки первинних документів в бухгалтерії та яким чином виправляються помилки в первинних документах?

Терміни та поняття для обговорення: баланс, первинні документи, подвійний запис, аналітичні рахунки, синтетичні рахунки, активні рахунки, пасивні рахунки, методичні прийоми.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Бухгалтерський баланс підприємства являє собою звіт про:
 - а) податки.
 - б) активи й зобов'язання.
 - в) господарську діяльність підприємства.
 - г) фінансовий стан підприємства.
2. Операції першого типу (А+А-) балансових змін пов'язані з:
 - а) перегрупуванням ресурсів;
 - б) перегрупуванням джерел формування ресурсів;
 - в) збільшенням ресурсів;
 - г) вибуттям ресурсів.
3. Операції другого типу (П+П-) балансових змін пов'язані з:
 - а) перегрупуванням ресурсів;
 - б) перегрупуванням джерел формування ресурсів;
 - в) збільшенням ресурсів;
 - г) вибуттям ресурсів.
4. Операції третього типу (А+П+) балансових змін пов'язані з:
 - а) перегрупуванням ресурсів;
 - б) перегрупуванням джерел формування ресурсів;
 - в) збільшенням ресурсів та джерел формування ресурсів;
 - г) вибуття ресурсів та зменшенням джерел формування ресурсів.
5. Операції четвертого типу (А-П-) балансових змін пов'язані з:
 - а) перегрупуванням ресурсів;
 - б) перегрупуванням джерел формування ресурсів;
 - в) збільшенням ресурсів та джерел формування ресурсів;
 - г) вибуття ресурсів та зменшенням джерел формування ресурсів.
6. Яке із тверджень є невірним:
 - а) зобов'язання + активи = капітал.
 - б) активи – зобов'язання = зобов'язання.
 - в) активи – зобов'язання = капітал.
 - г) зобов'язання + капітал = активи.
7. Визначте, яка з операцій збільшує вартість активів та зобов'язань:
 - а) видано зі складу на виробництво матеріали.
 - б) отримано у касу готівку з поточного рахунку для виплати зарплати.
 - в) оприбутковано на склад нові матеріали, вартість яких було оплачено раніше.
 - г) оприбутковано на склад нові матеріали, але гроші за них не сплачено.
8. Визначте, яка з операцій зменшує вартість активів та зобов'язань:
 - а) отримано у касу готівку з поточного рахунку для виплати зарплати.
 - б) отримано із зарплатної плати податок на доходи.
 - в) оприбутковано на склад отримані від постачальника матеріали, але гроші за них не сплачено.
 - г) передано з поточного рахунку в банку певну суму в оплату за отримані раніше матеріали.
9. Визначте, яка з операцій збільшує вартість одних об'єктів та зменшує вартість інших:
 - а) нараховані лікарняні робітнику виробництва;

- б) отримано у касу готівку з поточного рахунку для виплати зарплати;
 - в) утримано із заробітної плати податок на доходи;
 - г) одержується на склад матеріал, отриманий від постачальника, але гроші за них не сплачено.
- 10. Яким чином відіграти на баланс операції: на поточний рахунок отримано від покупця попередню оплату за товари?**
- а) збільшується вартість активів та власний або позичений капітал;
 - б) зменшується вартість активів та власний або позичений капітал;
 - в) збільшується вартість одних об'єктів та зменшується вартість інших;
 - г) жодних змін не відбувається.
- 11. План рахунків бухгалтерського обліку – це:**
- а) класифікатор загальної номенклатури синтетичних показників бухгалтерського обліку;
 - б) перелік аналітичних рахунків, які використовуються в обліку;
 - в) сукупність синтетичних, аналітичних рахунків та субрахунків;
 - г) сукупність синтетичних і аналітичних рахунків.
- 12. Діючий План рахунків для комерційних підприємств містить:**
- а) 8 класів балансних рахунків;
 - б) 9 класів балансних рахунків;
 - в) 10 класів балансних рахунків;
 - г) 11 класів балансних рахунків.
- 13. Складною проводкою називають бухгалтерський запис, в якому одночасно кореспондують:**
- а) один рахунок за дебетом і один – за кредитом;
 - б) два рахунки за дебетом і два – за кредитом;
 - в) один рахунок за дебетом і два – за кредитом;
 - г) запис на позабалансових рахунках.
- 14. Кореспонденція рахунків – це зв'язок між:**
- а) дебетом одного та кредитом іншого рахунку;
 - б) синтетичними й аналітичними рахунками;
 - в) аналітичними рахунками і субрахунками;
 - г) рахунками й балансом.
- 15. Простотою проводкою називають бухгалтерський запис, в якому одночасно кореспондують:**
- а) один рахунок за дебетом і один – за кредитом;
 - б) два рахунки за дебетом і два – за кредитом;
 - в) один рахунок за дебетом і два – за кредитом;
 - г) один рахунок за кредитом і два – за дебетом.
- 16. Подвійний запис забезпечує взаємозв'язок між:**
- а) субрахунками й аналітичними рахунками;
 - б) синтетичними рахунками й балансом;
 - в) рахунками;
 - г) аналітичними рахунками і балансом.
- 17. Субрахунок – це:**
- а) засіб групування даних аналітичних рахунків;
 - б) рахунок аналітичного обліку;

- в) позабалансовий рахунок;
 - г) засіб записів господарських операцій.
- 18. Рахунок – це засіб:**
- а) групування активів, зобов'язань та власного капіталу;
 - б) поточного обліку та контролю за ресурсами, джерелами їх формування і господарськими процесами;
 - в) поточного обліку та контролю за ресурсами;
 - г) групування й поточного обліку ресурсів.
- 19. Сальдо кінцеве по активному рахунку дорівнює нулю, якщо:**
- а) упродовж місяця за рахунком не було руху ресурсів;
 - б) оборот за дебетом дорівнює обороту за кредитом;
 - в) сальдо початкове плюс оборот за дебетом дорівнює обороту за кредитом;
 - г) сальдо початкове плюс оборот за дебетом менше обороту за кредитом.
- 20. Сальдо кінцеве по пасивному рахунку дорівнює нулю, якщо:**
- а) упродовж місяця за рахунком не було руху джерел формування ресурсів;
 - б) оборот за дебетом дорівнює обороту за кредитом;
 - в) сальдо початкове плюс оборот за кредитом дорівнює обороту за дебетом;
 - г) сальдо початкове плюс оборот за кредитом менше обороту за дебетом.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Набути навички складання балансу підприємства.

Використовуючи дані про ресурси, майно підприємства та джерела їх утворення (дані додаються окремо) необхідно:

- скласти Баланс (Звіт про фінансовий стан) підприємства (типова форма, надається окремо перед заняттям) на початок звітного періода;
- підрахувати підсумки за кожним розділом балансу та валову балансу;
- результати оформити відповідно до типової форми Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства (форма додається окремо).

Завдання 2.

Використовуючи дані про ресурси, майно підприємства та джерела їх утворення (вихідна інформація надається окремо перед заняттям), заповнити табл. 5, визначивши назви та шифри рахунків згідно Плану рахунків. Відкрити необхідні синтетичні та аналітичні рахунки, використовуючи форми (надаються окремо) та відобразити сальдо початкове.

Таблиця 5

Рахунки бухгалтерського обліку, що застосовуються для обліку ресурсів, майна підприємства та джерел їх утворення

№ пор.	Найменування групи об'єктів	Номер рахунку	Назва рахунку
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			

№ пор.	Найменування групи об'єктів	Намер рахунку	Назва рахунку
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			

Завдання 3.

Використовуючи дані про господарські операції (дані надаються перед заняттям окремо), заповнити табл. 6, провівши аналіз перших п'яти господарських операцій.

Аналіз господарської операції №

Таблиця 6

№ пор.	Документи та зміст господарської операції, сума операції	Аналіз господарської операції	
		Операції	
1	- економіко-правова характеристика господарської операції		
2	- об'єкти господарювання, які залучені до операції її змістом	1-й об'єкт	2-й об'єкт
3	- об'єкти за економічним змістом (Актив, Пасив, Господарські процеси)		
4	- класифікація рахунків за призначенням (- основний; - резервний; в сторону П або Л та до якого основного; - операційний доходи чи витрат)		
5	- класифікація рахунків за структурою (активний, пасивний)		
6	- характер змін, що сталися з об'єктами під впливом операції. ("+" або "-")		
7	- де на рахунок буде відображено зміни з об'єктом «Дебет» або «Кредит»)		
8	- назва і шифр рахунку за Планом рахунків		
9	- тип операції (А+/П+, А-/П-, А+/А-, П+/П-)		

10	- вплив операції на валюту балансу	
----	------------------------------------	--

Завдання 4.

Знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміна.

Таблиця 7.

Термін	Відповідь	Визначення
1. Первинний документ		А. Переведення натуральних та трудових вимірників в грошовий
2. Контировка документів		Б. Підбір документів в папки, односторінки за економічним змістом зафіксованих в них господарських операцій
3. Таксування документів		В. Вказівка на первинному документі бухгалтерського запису, тобто кореспонденції рахунків за господарською операцією
4. Групування документів		Г. Рух документів з моменту їх складання або одержання від інших підприємств до їх обробки в бухгалтерії і наступної передачі до архіву
5. Документооборот		Д. Документи, створені у письмовій або електронній формі, що фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації

Завдання 5.

Визначити зміст господарських операцій сільськогосподарського підприємства ТОВ "Агро-пром" за наведеною кореспонденцією рахунків у Журналі рестрації господарських операцій (табл. 8).

Таблиця 8

Журнал рестрації господарських операцій підприємства ТОВ "Агро-пром"

№ пор.	Назва документа	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1.			311 «Поточні рахунки в національній валюті»	361 «Розрахунки з виплатниками по сумам»
2.			312 «Поточні рахунки в іноземній валюті»	362 «Розрахунки з іноземними партнерами»
3.			372 «Розрахунки з податковими органами»	301 «Каса в національній валюті»
4.			213 «Поточні білозвітні акти та твердження, які оцінені за перебігом версією»	372 «Розрахунки з податковими органами»
5.			301 «Каса в національній валюті»	372 «Розрахунки з податковими органами»
6.			661 «Розрахунки за зобов'язаннями платіжниками»	301 «Каса в національній валюті»
7.			213 «Поточні білозвітні акти та твердження, які оцінені за перебігом версією»	631 «Розрахунки з виплатниками по сумам»

№ пор.	Назва документу	Зміст операції	Кореспондентні рахунки	
			Дебет	Кредит
			верістю»	
8.		631 «Розрахунки з ємичивними постачивниками»		311 «Поточні рахунки в національній валюті»
9.		641 «Розрахунки за податками»		311 «Поточні рахунки в національній валюті»

Завдання 6.

На підставі Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Положення «Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» дати письмові відповіді на питання:

1. Що є первинним документом?
2. Які обов'язкові реквізити первинних документів?
3. Які додаткові реквізити первинних документів?
4. Хто несе відповідальність за складання й оформлення первинних документів?
5. У чому полягає перевірка та опрацювання документів у бухгалтерії?
6. Яким чином виправляються помилки в первинних документах?
7. Що являє собою графік документообороту?
8. Який порядок зберігання первинних документів?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

Тема 4. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві.

Мета: набути теоретичні знання щодо організації бухгалтерського обліку; усвідомлювати сутність форм ведення обліку; розуміти сутність облікової політики; набути практичні здібності щодо складання регістрів обліку та ідентифікації та виправлення помилок в обліку.

Питання для контролю знань:

1. 1. Що таке облікова політика підприємства? Хто її визначає?
2. Які форми організації бухгалтерського обліку на підприємстві?
3. Які обов'язкові реквізити щодо організації бухгалтерського обліку?
4. Які обов'язкові реквізити щодо організації бухгалтерського обліку?
5. Що є регістрами бухгалтерського обліку? Яка їх класифікація?
6. Які записи застосовуються при веденні регістрів бухгалтерського обліку?
7. Які способи виправлення помилок в облікових регістрах?
8. Які форми бухгалтерського обліку?
9. Які основні регістри при журнально-ордерній формі бухгалтерського обліку? Який принцип побудови цієї форми?
10. В чому особливості організації бухгалтерського обліку в умовах застосування автоматизованих форм бухгалтерського обліку?

Терміни та поняття для обговорення: поточний облік, облікові регістри, систематичні регістри, облікова інформація, облікова політика, організація обліку, форми бухгалтерського обліку.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. **Поточний облік – це:**
 - а) документування господарських операцій;
 - б) хронологічне та системне відображення операцій у регістрах бухгалтерського обліку;
 - в) підготовка статистичної звітності;
 - г) підготовка бухгалтерської звітності.
2. **Облікові регістри в бухгалтерському обліку використовуються для:**
 - а) спрощення бухгалтерського обліку;
 - б) групування даних за необхідними напрямками;
 - в) підготовки даних для обробки з використанням обчислювальної техніки;
 - г) забезпечення реальності статей фінансової звітності.
3. **Регістри бухгалтерського обліку за призначенням поділяють на:**
 - а) синтетичні та аналітичні;
 - б) синтетичні й хронологічні;
 - в) синтетичні, аналітичні, комбіновані;
 - г) хронологічні та систематичні.
4. **Систематичні регістри призначені для:**
 - а) відображення однорідних за економічним змістом операцій;
 - б) підготовки даних для обробки на комп'ютері;
 - в) відображення операцій у хронологічному порядку;
 - г) підготовки даних для обробки на комп'ютері або для відображення операцій у хронологічному порядку.
5. **Неправильна кореспонденція рахунків виправляється способом:**
 - а) червоною сторно;
 - б) додаткового бухгалтерського запису;
 - в) коректурним способом;
 - г) взагалі не виправляється.
6. **Коригування меншої суми на більшу у разі правильної кореспонденції рахунків здійснюється способом:**
 - а) червоною сторно;
 - б) додаткового бухгалтерського запису;
 - в) коректурним способом;
 - г) взагалі не виправляється.
7. **Коригування більшої суми на меншу при правильній кореспонденції рахунків здійснюється способом:**
 - а) червоною сторно;
 - б) додаткового бухгалтерського запису;
 - в) коректурним способом;
 - г) взагалі не виправляється.
8. **В основу побудови журналів покладено ознаку:**
 - а) вибіркового;

- б) кредиторів;
 - в) дебетову;
 - г) кредиторів або дебетову.
9. За журнальною формою обліку по рахунку (субрахунку) головної книги відображають:
- а) залишок, загальний оборот по кредиту та дебетовий оборот за кореспондуючими рахунками;
 - б) залишок, загальний оборот по дебету та кредиторський оборот за кореспондуючими рахунками;
 - в) тільки залишок;
 - г) тільки кредиторський оборот.
10. Під обліковим політикою розуміють сукупність:
- а) методів калькулювання собівартості;
 - б) принципів, методів і процедур для складання й подання фінансових звітів;
 - в) способів обліку витрат на виробництво продукції;
 - г) прийомів обробки інформації.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміна.

Термінологічний словник з облікової політики підприємства		Таблиця 9
Термін	Відповідь	Визначення
1. <i>Облікова політика</i>		А. Облікова таблиця (баланс) встановленої форми і змісту для відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку
2. <i>Форми бухгалтерського обліку</i>		Б. Сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності
3. <i>Обліковий регістр</i>		В. Система взаємозв'язку встановлених облікових регістрів певної форми і змісту, призначених для відображення наявності й руху ресурсів підприємства, джерел їх утворення та процесів господарської діяльності, а також способи запису операцій в облікових регістрах

Завдання 2.

На підставі Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» дати письмову відповідь на питання:

- Визначте функції власника або уповноваженого органу (посадової особи) щодо організації бухгалтерського обліку на підприємстві.
- Назвіть функції головного бухгалтера щодо організації бухгалтерського обліку на підприємстві.
- Окресліть права, які має підприємство щодо організації бухгалтерського обліку

- Назвіть форми організації бухгалтерського обліку може обрати підприємство
- Розкрийте сутність форми бухгалтерського обліку
- Назвіть вигоди до складання та зберігання облікових регістрів на підприємстві?

Завдання 3.

- Скласти обліковий регістр по субрахунку 301 "Готівка в національній валюті" на 1 вересня 2021 р. на підставі звіту касира ТОВ "Торговельний дім" (табл. 10).
- Скласти обліковий регістр по субрахунку 372 №Розрахунки з підзвітними особами" за вересень 2021 р. за даними табл. 10-12.

Звіт касира № 47 за 1 вересня 2021 р.

№ касового ордера	Зміст	Кореспондуючий рахунок	Прихід	Видаток
118	Сальдо на 1.09.21		535.00	
	Виручка від зав.загальним відділом Макаровою О.С.		7980.00	
119	Виручка від зав.продовольчим відділом Собою Р.О.		6385.00	
120	Від експедитора Сорина О.К. залишок підзвітних сум		36.00	
127	Менеджеру Василенко А.П. – на видраждження			250.00
128	Експедитору Сорину О.К. у підвіт			90.00
129	До банку за супровідною відомістю № 342654			14000.00

Таблиця 11

Сальдо за субрахунком 372 "Розрахунки з підзвітними особами" на 1 вересня 2021 р.

№	Прізвище, ім'я, по-батькові, посада	Сальдо на 1.09.21р.
1	Сорин Олексій Карлович, експедитор	36,00
		Д
		К

Таблиця 12

Витяг зі звітів про використання коштів, виданих у підвіт на відрадження працівників ТОВ "Торговельний дім" за вересень 2021 р.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2 ОБЛІК В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

Тема 5. Основні засади та нормативне регулювання обліку в системі оподаткування суб'єктів господарювання.

Мета: сформувати систему знань про поняття та суть обліку в оподаткуванні, розглянути найважливіші завдання та принципи обліку в оподаткуванні на підприємстві.

Питання для контролю знань:

- Охарактеризувати історію розвитку податкової системи (служби) на українських землях?
 - Дати визначення податкової системи України?
 - Назвати види податків та їх функції, що існують в Україні?
 - Дати характеристику суб'єктам обліку в оподаткуванні: юридичні та фізичні особи?
 - На яких принципах ґрунтується податкове законодавство України?
 - Розкрити основні принципи обліку і звітності в оподаткуванні на підприємстві?
 - Хто очолює державну податкову службу України?
 - Охарактеризуйте завдання органів державної податкової служби?
- Терміни та поняття для обговорення:** податкова система, принципи податкового законодавства, податок, збір, функції податків, елементи податків, класифікація податків, облік розрахунків за податками.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

- Оберіть правильне визначення податкової системи:**
 - сукупність принципів щодо встановлення та сплати податків і податкових платежів, що забезпечують контроль і відповідальність за порушення податкового законодавства;
 - сукупність податків і податкових платежів, встановлених державою;
 - сукупність обов'язкових платежів (податків і зборів), методології та методики їх розрахунку та сплати відповідно чинному податковому законодавству;
 - сукупність податків, зборів та інших платежів до бюджету і державних цільових фондів.
- Принципи, відповідно до якого забезпечений однаковий підхід до всіх без виключення платників податків:**
 - загальність оподаткування;
 - соціальна справедливість;
 - рівність усіх платників перед законом;
 - фіскальна достатність.
- Принципи, що регулює встановлення податків та зборів відповідно до**

П.Б. посада	№ і дата звіту	Призначення авансу	Залишок попереднього авансу (грн)	Отримано з каси (№ та дата ордера, сума, грн)	Витрачено (грн)*	Залишок (грн)	Перевитрати	Здано /отримано (№ ордера, сума, грн)
Василенко Андрій Петрович, менеджер	№ 36 від 07.03.13	Відраження до м. Суми	-	250,00	255,00	-	5,00	№ 143, 07.03.13 5,00
Сорин Олександр Карлович, експедитор	№ 35 від 02.03.13	На закупівлю бензину для автомашини	-	90,00	90,00	-	-	-
Сорова Ніна Сергіївна, товарознавець	№ 37 від 31.03.13	Відраження до м. Чернівці	-	180,00	173,00	7,0	-	-

* Звіт затверджено керівником

Завдання 4.

Вказати подіїб які можуть привести до змін в обліковій політиці (заповнити таблицю 13).

Події, що приводять до змін облікової політики
Таблиця 13

№ З/п	Показник	Приводять до змін облікової політики	Не приводять до змін облікової політики
1.	Поява у підприємства нового виду діяльності		
2.	Зміна правил складання фінансової звітності		
3.	Внесення змін в П(С)БО		
4.	Розробка підприємством нового способу ведення обліку, який дає більшу достовірність інформації		
5.	Розробка підприємством нового способу ведення бухгалтерського обліку, який без зниження достовірності інформації зменшує трудосмість облікового процесу		
6.	Реорганізація підприємства		
7.	Зміна власників підприємства		
8.	Зміна видів діяльності		
9.	Підійї після дати балансу		
10.	Зміна статуту підприємства		

платоспроможності платників податків:

- а) фіскальна достатність;
- б) економічність оподаткування;
- в) соціальна справедливість;
- г) нейтральність оподаткування.

4. Принцип, згідно із яким для встановлення податків і зборів враховується

потреба досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями:

- а) фіскальна достатність;
- б) соціальна справедливість;
- в) економічність оподаткування;
- г) невідворотність настання відповідальності у разі порушення податкового законодавства.

5. Під податком визначають:

- а) обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди;
- б) платіж до державного бюджету для фінансування певних конкретних цілей держави;
- в) платіж до державного бюджету з метою отримувати можливість використання певних ресурсів;
- г) обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податків відповідно до норм податкового законодавства.

6. Загальнодержавними є податки та збори (обов'язкові платежі), які:

- а) є обов'язковими на всій території України незалежно від того, до бюджету якого рівня вони зараховуються;
- б) встановлюються сільськими, селищними, міськими радами відповідно переліку і в межах граничних розмірів ставок, встановлених законами України;
- в) не є обов'язковими на всій території України незалежно від того, до бюджету якого рівня вони зараховуються;
- г) справляються до місцевого бюджету.

7. Місцевими є податки та збори (обов'язкові платежі), які:

- а) є обов'язковими на всій території України незалежно від того, до бюджету якого рівня вони зараховуються;
- б) встановлюються сільськими, селищними, міськими радами відповідно переліку і в межах граничних розмірів ставок, встановлених законами України;
- в) встановлюються Верховною Радою України і справляються на всій території України;
- г) не справляються до місцевого бюджету.

8. До місцевих податків і зборів в Україні належать:

- а) податок на доходи фізичних осіб;
- б) плата за землю;
- в) військовий збір;
- г) рентна плата.

9. До загальнодержавних податків в Україні не належать:

- а) податок на прибуток;
- б) військовий збір;
- в) податок з на доходів фізичних осіб;
- г) туристичний збір.

10. До загальнодержавних податків в Україні належать:

- а) екологічний податок;
- б) збір за місця для паркування транспортних засобів;
- в) транспортний податок;
- г) туристичний збір.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Теми для написання рефератів:

- 1. Предмет, об'єкти, метод і методичні прийоми податкового обліку.
- 2. Платники, об'єкти, база і ставки податку на додану вартість.
- 3. Облік податкових зобов'язань з податку на додану вартість.
- 4. Облік операцій, що збільнюються від оподаткування податком на додану вартість.
- 5. Первинний облік податкових зобов'язань та податкового кредиту.
- 6. Аналітичний облік податкових зобов'язань та податкового кредиту.
- 7. Синтетичний облік податкових зобов'язань та податкового кредиту.
- 8. Порядок та правила ведення обліку податку на додану вартість.
- 9. Методика складання, терміни подання декларації та сплати податку на додану вартість.
- 10. Платники, об'єкти, ставки та організації податкового обліку податку на прибуток.
- 11. Облік доходів, що враховуються при оподаткуванні прибутку платника податку.
- 12. Доходи, що не враховуються при визначенні об'єкта оподаткування податком на прибуток.
- 13. Облік витрат, що враховуються при оподаткуванні прибутку платника податку.
- 14. Облік оподаткування неприбуткових установ та окремих пільгових платників податку на прибуток.
- 15. Методика розрахунку прибутку в бухгалтерському та податковому обліку.
- 16. Методика складання, терміни подання декларації та сплати податку на прибуток.
- 17. Відповідальність працівників по нарахуванню та сплаті податків.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема 6. Облікове забезпечення податку на прибуток.

Мета: ознайомитись з теоретичною частиною обліку податку на прибуток та навчитись обчислювати об'єкти оподаткування, суми податку на прибуток.

Питання для контролю знань:

1. Платники податку на прибуток.
 2. Визначте суб'єктів та об'єкт оподаткування податком на прибуток.
 3. Охарактеризуйте порядок формування об'єкта оподаткування податком на прибуток.
 4. Розкрийте порядок визначення прибутку з метою визначення податку на прибуток.
 5. Назвіть операції, які звільнюються від оподаткування податком на прибуток.
 6. Охарактеризуйте особливості класифікації груп основних засобів та інших необоротних активів за нормами ПКУ.
 7. Назвіть та розкрийте сутність методів, що застосовуються в обліку з метою оподаткування при нарахуванні амортизації необоротних активів.
 8. Охарактеризуйте порядок визнання доходів з метою оподаткування.
 9. Визначте строки надання податкової декларації до податкових органів.
 10. Розкрийте порядок обліку розрахунків за податком на прибуток.
- Терміни та поняття для обговорення:** платники податку на прибуток, об'єкт і база оподаткування, ставки податку, різниці, класифікація груп основних засобів, мінімально допустимі строки корисного використання основних засобів, податкова декларація.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Платники податку на прибуток підприємства:

- а) резиденти та нерезиденти – платники податку на прибуток;
- б) фізичні особи;
- в) громадяни;
- г) підприємці.

2. Резиденти – платники податку на прибуток – це:

- а) суб'єкти господарювання — юридичні особи, які провадять господарську діяльність як на території України, так і за її межами;
- б) постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи із джерелом походження з України або виконують агентські (представницькі) та інші функції стосовно таких нерезидентів чи їх засновників;
- в) білаготійні організації;
- г) неприбуткові організації.

3. Які мінімально допустимі строки корисного використання основних засобів 4 груп:

- а) 1 рік; б) 2 роки;

- в) 3 роки; г) 5 років.

4. Платник податків зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену у поданій ним податковій декларації:

- а) протягом 5 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого ПКУ для подання податкової декларації;
- б) протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого ПКУ для подання податкової декларації;

- в) протягом 15 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого ПКУ для подання податкової декларації;
- г) протягом 20 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого ПКУ для подання податкової декларації.

5. Подання квартальної податкової декларації з податку на прибуток здійснюється протягом:

- а) 10 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;
- б) 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;
- в) 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;
- г) 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

6. Ставка податку на прибуток підприємства у 2015 р. складає:

- а) 18%; б) 19%;
- в) 21 %; г) 23 %.

7. Об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємства:

- а) бухгалтерський фінансовий результат (за ПС)БО чи МСФЗ), відкоригований на різниці;
- б) валовий дохід;

- в) прибуток;
- г) виручка від реалізації.

8. Подання річної податкової декларації з податку на прибуток здійснюється протягом:

- а) 10 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;
- б) 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;
- в) 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;

г) 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

9. Бухгалтерський облік розрахунків за податком на прибуток ведуть на балансовому рахунку:

- а) 99 «Єдиний податок»; б) 98 «Податок на прибуток»;
- в) 64 «Податки і збори»; г) 64 «Розрахунки за податками й платежами».

10. До податкової декларації з податку на прибуток за рік платинки подають:

- а) річну фінансову звітність; б) статистичну звітність;
- в) управлінську звітність; г) соціальну звітність.

Завдання 1.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Виручка від реалізації продукції складає 120000 гривень. При цьому матеріальні витрати підприємства склали 60000 гривень. Витрати з оплати праці робітникам склали 10000 гривень. Знайти прибуток, податок на прибуток та чистий дохід.

Завдання 2.

Валовий дохід підприємства від реалізації продукції за рік склав 160000 грн. Розрахувати податок на прибуток, якщо валовий дохід від внеереалізаційних операцій склав 80000 грн, витрати на оплату праці та по внеереалізаційним операціям склали 90000 грн.

Завдання 3.

Валові доходи підприємства за квартал склали 8000 грн, валові витрати – 5000 грн, квартальна сума амортизації – 1000 грн. визначити податок на прибуток, відкоригувавши валові доходи на суму ПДВ.

Завдання 4.

Визначити величину податку на прибуток при таких умовах:

- 1) На підприємстві числяться основні засоби:
 - споруди 45000 грн.
 - автотранспорт 60000 грн.
- 2) Протягом звітного періоду на підприємстві були проведені такі господарчі операції:
 - витрати, пов'язані з виготовленням продукції 25000 грн.
 - витрати пов'язані з нарахуванням зарплатної плати 30000 грн.
 - відвантажена продукція покупцям, згідно умовам договору 90000 грн.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема 7. Облікове забезпечення податку на додану вартість.

Мета: ознайомитись з теоретичною частиною обліку податку на додану вартість та навчитись обчислювати об'єкти оподаткування, суми податку на прибуток.

Перелік питань для контролю знань:

1. Визначте платників податку на додану вартість та порядок і умови їх реєстрації.
2. Назвіть об'єкт оподаткування податком на додану вартість та визначте порядок розрахунку бази оподаткування і ставки податку.
3. Наведіть розмір ставок ПДВ у поточному році.
4. Визначте операції, які звільняються від оподаткування ПДВ та не є об'єктом оподаткування ПДВ.
5. Охарактеризуйте поняття «податковий кредит з ПДВ» та «податкове зобов'язання з ПДВ».
6. Назвіть дату виникнення податкових зобов'язань і податкового кредиту з ПДВ.
7. Охарактеризуйте правила ведення обліку розрахунків за ПДВ.
8. Назвіть строки розрахунків з бюджетом за ПДВ.
9. Опишіть загальний алгоритм бюджетного відшкодування з ПДВ.
10. Назвіть перелік документів, які засвідчують право на отримання податкового кредиту з ПДВ.

Термини та поняття для обговорення: ПДВ, об'єкт оподаткування, база оподаткування, податкове зобов'язання, податковий кредит, податкова накладна, податкова декларація, єдиний реєстр податкових накладних, звітний період, термін подання, термін сплати.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Відповідно до чинного законодавства об'єктом оподаткування ПДВ є:

- а) дохід від операцій з реалізації товарів, робіт, послуг;
- б) звичайна вартість придбаних товарів, робіт, послуг;
- в) операції з реалізації товарів, робіт, послуг, проведені як на території України так і за її межами;
- г) операції з реалізації товарів, робіт, послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України.

2. В який момент виникає податкове зобов'язання з ПДВ:

- а) в момент нарахування коштів від покупця або відвантаження товарів по першій події;
 - б) зарахування коштів;
 - в) відвантаження товарів;
 - г) підписання угоди на поставку товарів.
- 3. Який документ надає право на податковий кредит з ПДВ:**
- а) товарно-транспортна накладна;
 - б) будь-який супровідний документ;
 - в) податкова накладна;

г) рахунок-фактура.

4. Яким записом відображається сума податкового кредиту за умов передплати за надані послуги:

а) Д 643 К 641; б) Д 641 К 644; в) Д 643 К 371.

5. Що є об'єктом оподаткування податком на додану вартість на комунальному підприємстві:

а) фактична собівартість; б) вартість виробленої готової продукції; в) всі доходи, отримані готелем; г) виручка від реалізації послуг.

6. В якості податкового кредиту з ПДВ визнаються:

а) суму витрат, на яку зменшується дохід фізичної особи; б) відстрочку податкових платежів;

в) кредит банку, одержаний для сплати податків;

г) суму ПДВ, сплачену (нараховану) платником податку за придбані товарно-матеріальні цінності, роботи, послуги.

7. Документ, який засвідчує право на формування податкового кредиту з ПДВ:

а) прибуткова накладна; б) податкова накладна;

в) акт виконаних робіт (наданих послуг);

г) товарно-транспортна накладна.

8. Яким записом відображається в обліку сума нарахованих зобов'язань з ПДВ за реалізованими послугами:

а) Д 703 К 641;

б) Д 641 К 703;

в) Д 311 К 361.

9. Строк для подання до податкової інспекції податкової декларації з ПДВ:

а) на наступний день після останнього календарного дня звітного (податкового) місяця;

б) протягом 10 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;

в) протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;

г) протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

10. Податкову накладну виписують щоденним підсумком за день:

а) при одержанні послуг на території України;

б) при ліквідації основних фондів по самостійному рішення; в) при продажі товарів (послуг) за готівку кінцевого споживачеві, що не є платником ПДВ;

г) при передачі товарів (робіт, послуг) у межах балансу платника податків для невиробничого використання.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Суб'єктом підприємницької діяльності є підприємство роздрібною торгівлі.

Необхідно:

1. Скласти журнал реєстрації господарських операцій за вересень 20_р.

2. Визначити показники підприємства по розрахунках з бюджетом за податками за місяць.

3. Скласти декларацію з податку на додану вартість підприємства.

Сальдо синтетичних рахунків на 1 вересня 20__р.

Таблиця 1 – Матеріал завдання

Код рахунку (субрахунок)	Найменування рахунку (субрахунок)	Сальдо на 1 вересня 20__р.	
		Д-т	К-т
10	Основні засоби	60 000,00	
13	Знос необоротних активів		20 000,00
40	Статутний капітал		63 300,00
282	Товари торгівлі	7 000,00	
285	Торгова націнка		3 000,00
301	Каса в національній валюті	100,00	
311	Рахунок в національній валюті	33 033,00	
651	Розрахунки за єдиним соціальним внеском (ЄСВ)		5 559,00
641	Розрахунки за податками		973,00
661	Розрахунки за зарплатного платогом		2 301,00
441	Прибуток нерозподілений		5 000,00
Разом:		100 133,00	100 133,00

Таблиця 2 – господарські операції за вересень 20__р.

№ п/п	Зміст операції	Сума загальна, грн.	Бухгалтерський облік		Податковий облік	
			Кореспонденція рахунків		Доходи, грн.	Витрати, грн.
1	2	3	Д-т	К-т	6	7
1. Товари зати магазину						
1.1	Оприбутковано товари від виготовлення	70 000,00				
	постачальника за купівельними цінами					
	Крім того пдв	14 000,00				
	Транспортні витрати	3 000,00				
	Крім того пдв	600,00				
	Разом:	87 600,00				
	Торгова надбавка 50% до купівельної вартості товару					
	Збільшується торгова надбавка на суму пдв					

2. Довідка бухгалтерії				
2.1	Списано товари, що реалізовано	108 000		
2.2	Метод "сторно" списується за розрахунком суми товарної надбавки і пдв, що припадає на реалізовані товари	35 000,0		
3.1	Оприбутковано виручку від реалізації товарів за готівку	108 000		
3.2	Готівка здана в банк через інкасатора	105 000		
4.1	Нараховано податкове зобов'язання з пдв	17 500,0		
5.1	Зарахована на поточний рахунок виручка, що надійшла від інкасатора	108 000		
5.2	Сплачено поставальнику за товари, що надійшли	87 600,0		
5.3	Поташено заборгованість: - з ссв; - з податку на доходи фізосіб	5 559,00 973,00		
6.1	Нарахована заробітна плата: - адміністративно-управлінському персоналу; - продавцям	2 000,00 4 000,00		
6.2	Утримано: - податок з доходу; - військовий збір	860,00 215,00		
7.1	Здійняно зарахування ссв від заробітної плати: - ауп; - продавців	?		
7.2	Списуються на фін.результати: - витрати на збут - адміністративні витрати	?		
7.3	Списано на фін.результат різницю між доходом (виорочкою)	?		

7.4	Списано на фін.результат собівартість реалізованих товарів	?			
7.5	Визначено фін.результат (без проводки)	?			
7.6	Нараховано податок на прибуток	?			
7.7	Списано витрати з податку на прибуток на фін.результати	?			
7.8	Відображено нерозподілений прибуток	?			
Разом:					

Показники підприємства по розрахунках з бюджетом за податками за звітний період:

№ п/п	Показники	Сума, грн.
1.	Податок на додану вартість:	
1.1.	Податкове зобов'язання з пдв	
1.2.	Податковий кредит з пдв	
1.3.	Сума пдв, що підлягає сплаті до бюджету	
2	Податок на прибуток	
2.1.	Доходи	
2.2.	Витрати	
2.3.	Оподаткований прибуток	
2.4	Сума податку на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету	
3	Податок на доходи фізичних осіб	
4	Військовий збір	

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема 8. Особливості обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва.

Мета: формування вміння і навичок обчислення єдиного податку; закріплення і поглиблення знань

Перелік питань для контролю знань:

1. Сформулюйте значення використання підприємством України спрощених систем оподаткування.
2. Розкрийте значення обмежень в Україні щодо використання підприємством спрощених систем оподаткування.
3. Вкажіть зміст та значення єдиного податку.
4. Розкрийте основні методики розрахунку та відображення у бухгалтерському обліку єдиного податку.

5. Охарактеризуйте основні елементи єдиного податку (платники податку, об'єкт оподаткування, база оподаткування, статус податку, порядок обчислення податку, податковий період, податкова звітність, нормативна база оподаткування, облікова джерела інформації).

6. Зміст та значення єдиного податку для підприємств-платників єдиного податку четвертої групи.

7. Розкрийте основні методи розрахунку та відображення у бухгалтерському обліку єдиного податку для підприємств – платників єдиного податку четвертої групи.

Терміни та поняття для обговорення: єдиний податок, платники 1 групи, платники 2 групи, платники 3 групи, платники 4 групи

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Скільки існує груп платників податку серед об'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, передбачено законодавством України:

- а) 4 групи; б) 12 груп;
- в) 3 групи; г) 5 груп.

2. Для яких груп платників єдиного податку серед суб'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, відноситься юридичні особи – суб'єкти будь-якої організаційно-правової форми:

- а) виключно 5-ї групи; б) 3 та 4 групи;
- в) є в усіх групах; г) таких груп немає.

3. Який розмір має відсоткова ставка єдиного податку для платників третьої групи:

- а) 18 %; б) 22 %;

в) 3 % доходу – за умови окремої сплати ПДВ; 5 % доходу – за умови включення ПДВ до складу єдиного податку;

- г) 7 %.

4. Базовими періодами єдиного податку для платників третьої групи є:

- а) календарний місяць; б) календарний місяць, календарний квартал;
- в) календарний рік; г) календарний квартал.

5. Єдиний податок для платників третьої групи відноситься до:

- а) податку за спрощеною системою оподаткування;
- б) місцевих податків;
- в) місцевих зборів;
- г) загальнодержавних податків та зборів.

6. У податковій декларації платника єдиного податку третьої групи (юридичної особи) вказуються:

- а) податкові зобов'язання;
- б) доходи, що підлягає оподаткуванню та розрахунок податкових зобов'язань єдиного податку;
- в) податковий кредит;
- г) загальна сума податку.

7. У заяві про застосування спрощеної системи оподаткування вказується:

- а) усе вказане у пп. б, в, г;
- б) обрана ставка єдиного податку;
- в) підстави подання заяви;
- г) обрані види діяльності.

8. У заяві про застосування спрощеної системи оподаткування повідомляється:

- а) об'єкт житлової та нежитлової нерухомості;
- б) вимоги глави 1 розділу XIV Податкового Кодексу України, граничні

терміни сплати єдиного податку та ставки єдиного податку, термін подання звітності, обмеження у застосуванні спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності та відповідальність платника єдиного податку, а також вимоги чинного законодавства про необхідність утримання та перерахування до бюджету податку на доходи фізичних осіб, які нараховуються і виплачуються найманим працівникам, та про необхідність подання до органів державної податкової служби відомостей про виплати доходу;

- в) податковий кредит;
- г) додана вартість на прибуток підприємства.

9. Чи потрібна державна реєстрація при застосуванні спрощеної системи оподаткування:

- а) за згодою із органами місцевої влади;
- б) на вказаний розсуд платника;
- в) так, потрібна;
- г) за спеціальним дозволом місцевої адміністрації.

10. Платники податку за четвертою групою:

а) юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 5000000 грн. та які не здійснюють непередбачену законодавством діяльність;

- б) особи, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність;

в) особа, яка виробляє підкапні товари (продукцію) на митній території України, суб'єкт господарювання, яка ввозить підкапні товари на митну територію України;

г) сільгоспвиробники, в яких доля сільськогосподарського товаровиробництва за попередній рік дорівнює або перевищує 75 %.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Згідно з контрактом на реалізацію товарів від 12.01 поточного року, відвантажено товари, отримана на поточний рахунок оплата 61000 грн⁷ з ПДВ. Згідно з контрактом на придбання пакувальних матеріалів від 10.01 поточного року, отримані пакувальні матеріали на 2110 грн. Також реалізовано автомобільні запчастини на суму 56000 грн. з ПДВ. Визначити за звітний період суму єдиного податку до сплати для суб'єкта малого підприємства (СМП) – юридичної особи

III – ої групи платників єдиного податку та суму ПДВ до сплати. Навести кореспондентцію рахунків щодо нарахування та сплати податків.

Завдання 2.

Опрацювати нормативно-правові акти, інструктивні матеріали з оподаткування, бухгалтерського та управлінського обліку та звітності та дати письмове визначення наєдним термінам, вказати джерела де вони наведені:

- "Бюджет податків і зборів підприємства в адмініструванні податків та зборів";
- "Податкове зобов'язання";
- "Податкове навантаження";
- "Платіжний календар в адмініструванні податків та зборів";
- "Видображення в обліковій політиці підприємства облікову та податкову забезпечення управління підприємницького діяльності";
- "Податок на додану вартість";
- "Спрощена податкова система";
- "Податок";
- "Податкова декларація";
- "Збір";
- "Права платників податків";
- "Обов'язки платників податків".

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436 – IV – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=20893-99>
3. Інструкції про застосування Плану рахунків фінансового обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=20893-99>
4. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малих підприємств: Наказ Міністерства фінансів України від 25.06.03 № 422: Наказ Міністерства фінансів України від 24.09.2010 р. № 1085. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0938-10>
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності": Затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.13 № 73 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
6. План рахунків фінансового обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011р. № 1591 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rspaidi.com.ua/ua/pressroom/news/201.html>.

7. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. № 2755 – IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання": Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=20085-00>
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати": Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток": Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 353. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=20047-01>.
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах" Затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.05.99 № 137 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність": Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0164-00>
14. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95 р. № 88 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95/ed20100607>
15. Про затвердження типових форм первинного обліку: Наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/_doc2.nsf/link1/FIN321.html.
16. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. №2464-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2464-17>.
17. Про фінансовий облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996 – XIV – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
18. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435 – IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-15>
19. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

Основна (базова):

1. Облік. Оподаткування та аудит: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / В. Я. Пласкєнко, Ю. А. Верига, В. А. Кулик, Є. А. Карпенко. – Київ: ЦУП, 2021. – 509 с.

2. Фінансовий облік: підруч. / Я.Д.Крупка, З.В. Задорожній, Н.В. Гудзь та ін. 4-те вид. - Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – 451 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/2316497/22518/1/Financialovy%20Oblik-2017.pdf>

3. Давидюк Т. В. Бухгалтерський облік навч. посібник / Т.В. Давидюк, О. В. Маноїленко, Т. І. Ломаченко, А. В. Резніченко. – Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 392 с.

4. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / В. Г. Швець. – 4-те вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2015. – 572 с.

5. Дробязко С. І., Козир Т. М., Холод С. Б. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу. Навч. посіб. / за заг. ред. П. Й. Атамаса – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.

6. Іванов Ю. Б. Податковий облік і звітність: підручник / Ю. Б. Іванов, В. В. Карпова, О. Є. Найденко. – К.: Знання, 2010. – 710 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Нормативні акти України (НАУ) / Інформаційно-пошукова правова система Нормативні акти України (НАУ) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nau.gov.ua>

2. Державна служба статистики України / Статистична інформація // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua>

3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі / Фінансова звітність підприємств // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mef.gov.ua>

4. Міністерство енергетики та вугільної промисловості України / Фінансова звітність підприємств // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mrekh.gov.ua>